

Jelentés a Magyar Természettudományi Múzeum Mátra Múzeumában az NKA 2015-ös Állományvédelmi pályázata keretében megvalósult anyag- és eszközbeszerzésről

A Mátra Múzeum 2015-ben elsősorban olyan eszközöket vásárolt, amelyek a 2014-es pályázati keretbe nem fértek bele, és épülnek azokra a célokra, amelyeket a 2014-es beszerzések során megjelöltünk, illetve amelyeket a 2015-ös pályázatunkban megjelöltünk.

Üvegfiolák a Rovargyűjtemény számára

A terepen 70%-os etanol oldatba gyűjtött különböző élőlénycsoportok – kérész (Ephemeroptera), szitakötő (Odonata), álkérész (Plecoptera) lárvák és imágók, valamint tegzes (Trichoptera) imágók – példányai vízvesztésük révén az alkoholt jelentősen hígítják, valamint egymással érintkezve sérülhetnek is. Állapotuk megóvása érdekében mielőbb szükséges őket különböző rendszertani egységekre, illetve faji szintre szétválogatni. A fajok legpraktikusabb tárolási eszközének az üvegfiolák bizonyultak. Ezekben már csak néhány példány található, így kevésbé sérülékenyek és a „friss” alkohol fixálja az állapotukat, ami az esetleges későbbi vizsgálatok miatt elengedhetetlen.

1. kép: 70%-os etanolban tárolt rovarpéldányok fiolánként elkülönítve. Az egyedi elkülönítés csökkenti a példányok sérülésének veszélyét

A fotón jól látható a különbség a két tárolási módszer között: a bal oldali terepi gyűjtő üvegcsékben az állatok nagy mennyisége érintkezik egymással és az alkohol is elszíneződött a kioldott anyagoktól, ezzel szemben a jobb oldali fiolákban lévő állatok alacsonyabb számuk miatt már kevésbé sérülékenyek és az alkohol színe is tiszta, az anyag jól vizsgálható és folyamatos ellenőrzés mellett (esetlegesen elpárolgó alkohol utántöltése) korlátlan ideig megőrződik.

Mitutoyo Digitális tolómérő (IP67 0-150/0,01 mm) a Gerinces Gyűjtemény részére

A Mitutoyo tolómérői széles körben használatosak a gerinces gyűjteményi anyagok tudományos feldolgozásában, illetve méretparamétereinek dokumentálásában. Az általuk felvett adatok rendkívül nagy pontosságúak, és összemérhetőek a nemzetközi tudományos kutatásokban ugyanilyen, vagy hasonló pontosságú eszközökkel felvett morfológiai adatokkal. Az eszköz folyadék és porálló, amely a gyűjteményi anyagokkal történő munka során elengedhetetlen, különösen az alkoholban konzervált példányok vizsgálata esetében. A digitális leolvasó felület minimálisra csökkenti a leolvasási hibák lehetőségét.

2. kép. Digitális tolómérő zoológiai preparátumok tudományos precizitású méréséhez.

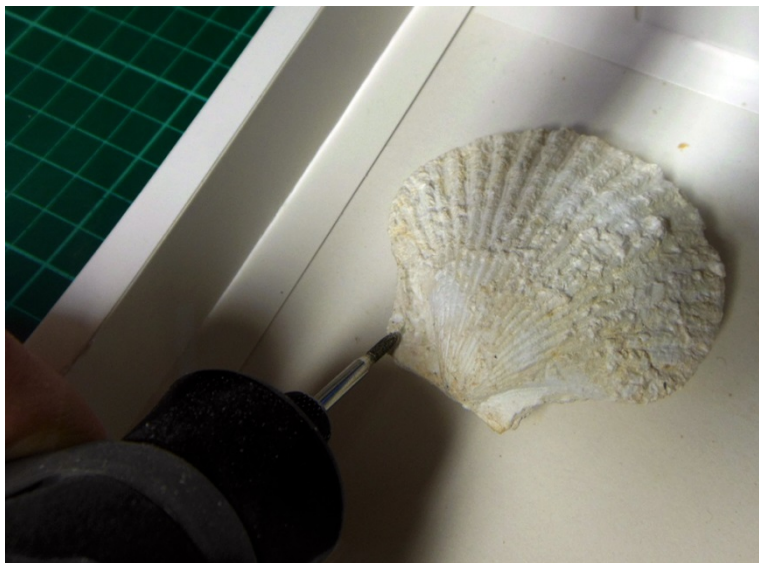
Dremel 3000 multifunkcionális vágó- és csiszológéphez rendelt kiegészítők az Őslénytani és Kőzettani Gyűjteménybe

A Dremel 3000 multifunkcionális vágó- és csiszológéphez rendelt kiegészítők az ősmaradványok preparálásához, tisztításához használatosak. Ezen eszközök segítségével kemény kőzetek, pl. mészkő eltávolítása vált lehetővé. A gyémánt vágókorong nagyobb mennyiségű kőzet eltávolítására alkalmas, így az előpreparálást tudjuk vele elvégezni (ld. 3. kép).

3. kép: Mészke eltávolítása fosszilis tengerisün körül gyémánt vágókorong használatával

A különböző vastagságú wolfram marószálakkal és a gravírozó fejekkel a preparálás finom, aprólékos részét végezzük, hogy a határozáshoz szükséges mintázat is megfigyelhető legyen a fosszilián (ld. 4. kép).

4. kép: Vékony mészlerakódás eltávolítása *Pecten* mészvázáról wolfram marószál használatával

A későbbiekben a gyémánt vágókoronggal az ősmaradványok egyes típusainak (pl. korallok) pontos határozásához szükséges metszetek elkészítése is lehetséges lesz.

A tisztítás-preparálás utolsó fázisaként az ultrahangos tisztító berendezéssel a laza üledéket és a porszennyeződést távolítjuk el az ősmaradványokról (ld. 5. kép).

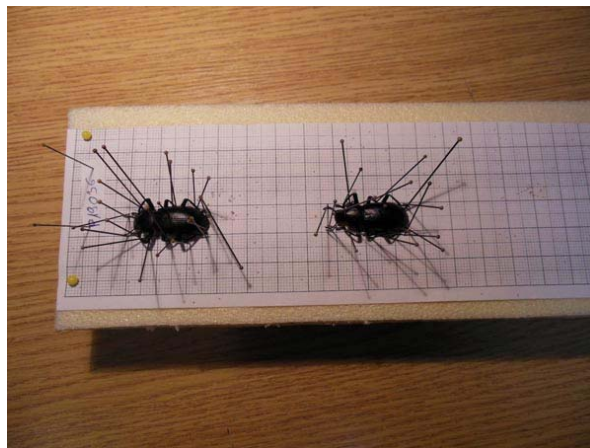

5. kép: Ultrahangos tisztító berendezéssel megtisztított, határozásra alkalmas Gastropoda váz

A preparátor-műhely anyagai és eszközei

Eszközök: rovartű

Száradó rovarok. A rovartestet fixálni kell, hogy a továbbiakban sérülés nélkül meghatározható, tanulmányozható legyen. A 6. képen a kívánt pozícióba rögzítés után száradó rovarok vannak. Miután elpárolognak a puhító oldat összetevői, a tűk kiszedhetők, és csak a tartótű marad a rovarban. Erre rögzítjük a példány adatait, illetve ezzel együtt helyezük a gyűjteménybe.

6. kép. Rovarok rögzítése és támasztása rovartűvel a preparálás folyamán.

Eszközök: kenőszappan, modellgipsz, talkum, agyag, tolómérő.

Öntött görénykoponya. A koponyáról gipszmásolatot kell készíteni, hogy a szemek, a nyelv stb. behelyezhető legyen, illetve, hogy a koponya vizsgálható legyen. Az öntvénykészítésnél először egy negatív mintát öntünk a koponyáról, majd leválasztjuk a mintát. A leválasztott negatívból öntjük ki a pozitív mintát. Az öntés hibáit, illetve az élethűséghez szükséges

lágyszöveteket agyagból formáljuk meg a pozitívrá, melyet kijavítva helyezhetünk a modellbe vagy önthetünk róla még egy másolatot, mely már tartalmazza a lágyszöveteket is. A 7. képen egy ilyen második pozitív látható.

7. kép. Öntött görénykoponya

Preparátum-restaurálás

Eszközök: kinyomó pisztoly, borax.

Az eltöredezett, szétjött részeknél szilikonragasztót injektálunk a test és a bőr közé, mérsékelve ezzel az újbóli varrásnál a bőr feszülését. Ennek köszönhetően a megszáradt bőr nem fog szétesni a varrásnál. A szilikon szilárdulásáig a test finomabban formálható, mint a szilárd műtest, ezért élethűbb, valóságosabb megjelenést ad a modellnek. A műtest javításához különféle gipszes keverékeket használunk.

8. kép. Preparátum javítása szilikonos ragasztóval, kinyomó pisztoly segítségével

Tároló eszközök beszerzése a Történelmi Gyűjtemény részére

A történelmi gyűjtemény részére az eredeti fotók, valamint a képeslapok szakszerű elhelyezésére és rendszerezésére vásároltunk savmentes képeslap és fotótároló dobozokat, valamint a képek állagának megőrzésére archiváló palliumokat, illetve polipropilén tasakokat. A nagyalakú eredeti képeket a savmentes archiváló palliumokban helyeztük el.

9. kép. Fotótároló dobozok képeslapok rendszerezett elhelyezésére.

10. kép. Archiváló palliumok eredeti képek tárolásához.

a kislakú képek, valamint a képeslapok a polipropilén tasakokba kerültek. Így soroltuk be őket a különböző méretű fotótároló dobozokba.

11. kép. Műanyag tasakok kis alakú képek és képeslapok tárolására és állagvédelmére.

12. kép. Képek rendszerezése a megvásárolt tárolókban

A gyűjteményi anyag rendezése megkezdődött, befejezése átnyúlik a 2016. év első negyedévére.